

Vergaderjaar 2013–2014

32 347

Interparlementaire conferentie verbetering controle en verantwoording van Europese financiële middelen

Nr. 2

VERSLAG VAN EEN INTERPARLEMENTAIRE CONFERENTIE

Vastgesteld 22 november 2013

De begrotingscontrolecommissie van het Europees Parlement (EP) organiseerde op donderdag 14 november 2013 een bijeenkomst met vertegenwoordigers van de nationale parlementen over de controle en verantwoording van overheidsuitgaven, en over Europese uitgaven onder gedeeld beheer.

De vergadering werd voorgezeten door de heer **Michael Theurer**, voorzitter van de EP-begrotingscontrolecommissie. Namens de Tweede Kamer heeft de heer Van Hijum deelgenomen aan de bijeenkomst. De voorbereiding van het werkbezoek en de ambtelijke ondersteuning ter plaatse zijn verzorgd door de heer Rosing, respectievelijk de heer Van Kessel.

Voorafgaand aan de bijeenkomst werd de aandacht gevestigd op een studie van de Beleidsafdeling Begrotingszaken van het Europees Parlement naar de verschillende praktijken in nationale parlementen (2012)¹.

De bijeenkomst is opgenomen en is terug te zien via webstream² op de website van het Europees Parlement.

De delegatie brengt de delegatie als volgt verslag uit.

Nationale praktijken van controle en verantwoording over uitgaven

Tijdens de eerste sessie ging een aantal sprekers in op de mogelijkheden van hun nationale parlement om de uitvoerende macht verantwoording af te laten leggen over het gebruik van publieke middelen, en om verbeteringen in het beheer van de uitgaven te bevorderen. De sessie werd ingeleid door mevrouw **Jolita Vaickiene**, voorzitter van de controlecom-

¹ <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/cont/studies.html?action=1&tab=last#>

² <http://www.europarl.europa.eu/ep-live/en/committees/video?event=20131114-0900-COMMITTEE-CONT>

missie van de Seimas van de Republiek Litouwen. Ze gaf een toelichting op de nationale praktijk van verantwoording in Litouwen, bestaande uit begrotingsonderzoeken, rapportages van de regering en conclusies door de hoogste rekenkamer over de rechtmatigheid van de uitgaven op basis van audits. Ook besteedt de controlecommissie in Litouwen veel aandacht aan de representatiekosten, vervoerskosten en salarissen bij de departementen. Tevens controleert de voornoemde commissie de kosten van dienstreizen en departementale uitgaven aan onafhankelijke externe adviseurs. Ten slotte vroeg mevrouw Vaickiene aandacht voor het belang van zogeheten performance audits. Haar commissie heeft hiervoor een toezichtprogramma, doet veldonderzoek en levert documenten op met specifieke aanbevelingen.

Vervolgens hebben delegaties uit andere nationale parlementen een toelichting gegeven op hun begrotingsprocedure en de praktijk van controle en verantwoording van de overheidsuitgaven. De Kroatische delegatie gaf aan dat het Kroatische parlement alleen een commissie financiën heeft en geen aparte commissie begrotingscontrole, dat het parlement de bevoegdheid heeft het ontslag van een bewindspersoon aan te vragen en dat de commissie tegenwoordig – dankzij de audits door de Kroatische Rekenkamer – bij overheidsinstellingen kan controleren of geconstateerde fouten ook worden verholpen.

De Zweedse delegatie constateerde dat er sinds de economische crisis in Zweden in de jaren »90 betere regelgeving voor banken en financiële markten is gekomen, en dat er ook sindsdien een betere controle op de begroting plaats vindt. Vervolgens gaf de Zweedse vertegenwoordiger aan hoe de Zweedse begrotingsprocedure werkt, hoe de controle en opvolging gaat, en dat er onderzoek naar de efficiency van beleid wordt gedaan op diverse terreinen. De Italiaanse delegatie gaf aan dat de Italiaanse wet voor een nieuwe instelling om de banken en ministeries te controleren nog niet werkzaam is. De Poolse delegatie wees erop dat de Europese regelgeving nog steeds zeer complex is, wat het risico op fouten in de betalingen in de lidstaten verhoogt.

Controle op Europese uitgaven in gedeeld beheer

Tijdens de eerste sessie kreeg mevrouw **Ingeborg Grässle**, EP-rapporteur op het Financieel Reglement van de EU-begroting, het woord. Zij ging in haar bijdrage in op het onderwerp uit het tweede gedeelte van de bijeenkomst, namelijk de controle op de Europese uitgaven onder gedeeld beheer (van de Europese Commissie en de lidstaten). Ze sprak diverse delegaties met naam aan op de grote foutenpercentages in hun lidstaten, zoals Spanje, Italië en Griekenland. De reactie van die delegaties was dat de goede besteding van Europese middelen in hun respectievelijke lidstaat als belangrijk wordt gezien. Ook riep mevrouw Grässle de Europese Commissie op om consequenter te reageren op geconstateerde fouten. Ze gaf aan dat het nieuwe Financieel Reglement van de EU-begroting het mogelijk maakt om bijzonder controleprocedures uit te voeren bij fouten en om gegeven subsidies terug te halen met méér dan forfaitaire kortingen.

De heer **Jan Mulder** (Europees Parlement, Nederland) bracht de val van Europese Commissie Santer (1995–1999) vanwege het niet verlenen van décharge over de begroting van 1996 in herinnering. Daarbij pleitte hij voor het invoeren van nationale EU-lidstaatverklaringen. Hij gaf aan dat het nieuwe Financieel Reglement het mogelijk maakt voor lidstaten om dit vrijwillig te doen.

De heer **Van Hijum** uitte zich namens de Tweede Kamer bezorgd over het draagvlak en groeiende kritiek onder de bevolking voor de Europese Unie en haar instellingen, en dat te maken heeft met het feit dat de EU niet in staat zijn om goed te kunnen verantwoorden waar belastinggeld aan wordt besteed. Hij vroeg aan de andere delegaties of deze bezorgdheid ook door de andere parlementen in de lidstaten wordt gedeeld. De heer Van Hijum wees er verder op dat ongeveer 80% van de Europese begroting onder gedeeld beheer wordt uitgegeven en dat lidstaten daarmee gedeelde verantwoordelijkheid dragen voor de deze uitgaven. Verder onderstreepte de heer Van Hijum het belang van een beter zicht op de foutenpercentages van de Europese bestedingen in de lidstaten zelf. Hij vroeg aan de president van de Europese Rekenkamer of deze niet beter inzicht zou kunnen geven in de foutenmarges per lidstaat.

Vervolgens sprak de heer **Vitor Manuel da Silva Caldeira**, president van de Europese Rekenkamer, over de conclusies en aanbevelingen uit het jaarverslag 2012 van de Europese Rekenkamer³. In aanvulling daarop gaf hij aan dat nationale en regionale autoriteiten meer kunnen doen om fouten in bestedingen te voorkomen en te ontdekken. De Europese Rekenkamer heeft onderzocht en aangetoond dat de helft van de door hen ontdekte fouten door de nationale autoriteiten had kunnen worden ontdekt, voordat er een claim voor vergoeding bij de Europese Commissie werd ingediend. Ook gaf de heer Da Silva Caldeira aan de complexiteit van de regels voor EU-uitgaven in zekere zin ook voor fouten zorgt. Ten slotte benadrukte hij dat Europese burgers ook overtuigd moeten raken dat de bestedingen toegevoegde waarde hebben, en dat overtuigen dat de uitgaven volgens de regels zijn gedaan, niet voldoende is. Op de vraag van de heer Van Hijum over het verschaffen van inzicht in de foutenmarges per lidstaat, gaf de heer Da Silva Caldeira aan dat de Europese Rekenkamer daar de middelen voor ontbeert.

Aanbevelingen van de delegatie

En marge van de bijeenkomst heeft de delegatie o.a. gesproken met de delegaties uit Zweden, Oostenrijk, met de voorzitter van de Europese Rekenkamer en met de heer Gijs de Vries, Nederlands lid van de Europese Rekenkamer. Op basis van deze gesprekken komt de delegatie met de volgende suggesties aan de Commissie voor de Rijksuitgaven om concreet vervolg te bieden aan de informatie die signalen die de delegatie tijdens de conferentie heeft opgedaan.

1. De onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader 2014–2020 en het Financieel Reglement van de EU-begroting zijn afgerond. Ook de onderhandelingen van de implementatieregelgeving van de onderliggende sectorale regelgeving zijn (bijna) rond. Dit betekent onder andere dat er een nieuwe praktijk van verantwoording over Europese bestedingen in gedeeld beheer is ontstaan, namelijk via de zogeheten «management declarations». Deze verklaringen zijn qua structuur een goede stap vooruit, maar zijn ten opzichte van de gewenste nationale EU-lidstaatverklaringen niet transparant, en er is slechts sprake van verantwoording op managementniveau en niet op politiek niveau.
Het is interessant om van de Europese Commissie te vernemen op welke wijze zij voornemens is – op basis van het nieuwe Financiële Reglement van de EU-begroting – de praktijk van verantwoording over Europese uitgaven vorm te geven, hoe de gegevens vanuit de

³ De spreektekst van de heer Da Silva Caldeira is te vinden via deze link: http://www.europarl.europa.eu/webnp/webdav/site/myjahiasite/shared/ICMs/2013/CONT%20Nov%202013/President%20Caldeira_Speech_CONT%20hearing%2014%20November%202013%20final.pdf

managementverklaringen geaggregeerd gaan worden, welke informatie openbaar gemaakt gaat worden, en welke stappen er nu verder gezet worden naar «echte» nationale EU-lidstaatverklaringen. Tevens zou de Europese Commissie schriftelijk gevraagd kunnen worden naar de rol die nationale parlementen hierbij kunnen vervullen. Vanuit de gesprekken met de aanwezige delegatie lijkt het aanbevelingswaardig om waar mogelijk op te trekken met de parlementen van lidstaten die al een nationale EU-lidstaatverklaring uitgeven (Zweden, Denemarken en Verenigd Koninkrijk).

2. Tijdens de gesprekken werd aangegeven, dat COSAC een goed platform is om met andere nationale parlementen afspraken te maken over betere verantwoording over Europese bestedingen. Gedacht kan worden nationale parlementen afspreken om transparante en door een politieke gezagsdrager geaccordeerde, nationale deelverklaringen afleggen. Zo kunnen nationale parlementen bevorderen dat per lidstaat inzichtelijk wordt wat het foutenpercentage is van bijvoorbeeld de cohesie- en structuurfondsen, of het visserijfonds. Tijdens de eerstvolgende plenaire COSAC-bijeenkomst (op 15–17 juni 2013 in Athene) zouden de delegaties uit Nederland, Zweden, Denemarken en Verenigd Koninkrijk kunnen voorzien in de invulling van de reguliere «informele sidemeeting» waarin nationale parlementen de gelegenheid hebben een goede praktijk nader uit te lichten. De commissie voor de Rijksuitgaven zou de vaste commissie voor Europese Zaken kunnen aanbieden om de inhoudelijke invulling van deze bijeenkomst te leveren.

Namens de delegatie,

Van Hijum